

Değerli Meslektaşlarım

Robotik sistemler, makine öğrenmesi ve yapay zeka Adli Tıp ve Adli Bilimler uzmanlarının istihdamında bir tehdit mi? Bir an için uzak olmayan bir gelecekte adli otopsi robotları yaptığını, daha iyimser bir tahminle istihdamın tamamen kaybedilmediği, bir düzine robotun otopsi yaptığı bir salonda adli otopsi robotlarına operatörlük yapan bir teknisyen bir de tüm süreci koordine eden bir adli tıp uzmanı olduğunu düşünün. Veya adli olaya ilişkin tüm verilerin Ulusal Yargı Ağı Portalına robotik sistemlerle girildiğini, saliseler içerisinde aktarılan bu verilerin aynı hızda makine öğrenmesi ile eğitilmiş yapay zeka modellerinde evvelce sisteme girilen datasetler vasıtası ile işlenip sonuçlandığını düşünün. Örneğin, söz konusu vakada çözümlenmesi gereken husus izinden dönen mahkumların bir süre sonra yapılan rutin tetkikte kan ve idrarında belli düzeyde THC ve metaboliti olan THC-COOH saptanması üzerine cezaevine sokulması ve kullanılması yasak olan bu maddelerin izin sırasında mı yoksa cezaevinde mi tüketildiği olsun.

Biz bilim insanları bu sorunun yanıtını erişebildiğimiz literatürlerde yer alan verilere ve evvelce benzer dosyalarda verdiğimiz cevaplara dayanarak veriyoruz. Buradan anlaşıldığı üzere literatüre erişim ve kurumsal hafıza çok önemli. Adli Tıp olarak çok önemseydiğimiz kurumsal hafıza o raporu hazırlayan bilim insanlarının mesleki deneyim süresi, vaka çeşitliliği ve bireysel hatırlama kapasitesi ile sınırlı. Çözüm üretilmesi gereken konuya ilişkin bilimsel araştırma ise çalışılan birimin imkanları, uzmanın ilgisi ve bilgisine bağlı. Oysa sisteme yüklenen her yeni veri ile kendini eğitmeye devam eden makine öğrenmesinin hatırlayamama gibi bir sorunu olmadığı ve her yeni vakada bir öncekinden daha iyi olacağı varsayılabilir.

Yapay zekanın bir diğer ayırt edici yönü standardizasyondur. Özellikle yüzde sabit iz tespiti gibi kanaate dayalı bilirkişi görüşlerinde aynı vakaya bir birim yüzde sabit iz derken diğer birimin farklı görüş bildirebilmesi, daha vahimi aynı vakada aynı uzmanın bir süre sonra farklı görüş beyan etmesi olasıdır. Halbuki başlangıçta insan tarafından belirlenen, iyi tanımlanmış kriterleri girilen bir robot ve buna entegre yapay zeka algoritmaları aynı vakaya aynı sonucu, benzer vakaya da benzer sonucu önerecektir. Yapay zeka ile elde edilecek bir diğer avantaj kriterlerin güncellenebilmesi ve sistem yurt genelinde kullanıma geçtiği takdirde bu güncellenmenin tek tuşla aynı anda yapılabilmesidir. Ülkedeki tüm adli tıp ve kriminal laboratuvarlarda görev yapan yapay zeka sistemine herhangi bir ülkede suiistimali tespit edilen yasa dışı bir maddenin ve bu konuda alınacak aksiyonların tek tuşla girebileceğini düşünün bir kere. Aylar, belki yıllar sürecek haberdarlık süresi ortadan kalkacaktır, değil mi?

Sadece adli tıp uzmanı, biyolog, toksikologlar mı bu gidişattan nasibini alacak? Pek tabii ki değil, diğer adli disiplinler için de tehlike kapıda. Sorguya eşlik eden “ben kaçın kurastım, yalan söyleyeni gözünden anlarım” diyen polis ya da adli psikologlar deneyim ve sezgilerinize mi güveniyorsunuz? Kendinizde ziyadesi ile olduğunu düşündüğünüz sezgi yılların getirdiği bilgi ve yaşanmışlıkların bireysel kapasitenizle değerlendirilmesi aslında. Bireylerin gösterdiği tercih, duygu, tepki gibi zihinsel mekanizmalar biyokimyasal bir sürecin tetiklediği, devasa sayıda nöronal etkileşimden kaynaklanıyor ise yapay zekanın nöronal algoritmalara dayanan örüntü tanıma yetisinin ileride bu görevleri ifa etmek için kullanılamayacağını söyleyebilir miyiz? Üstelik bu algoritmalar anlık alınan nabız, tansiyon, vücut ve göz hareketleri, ses tonu, fonksiyonel MR görüntülerinden gelen veriler ve sistemde kayıtlı datasetler ile karşılaştırılarak işliyor iken. Şoförsüz otonom araçların yayanın davranışlarını kestireceği varsayılıyor ise instagram, facebook, twitter gibi her tür kaynaktan veri toplayabilen ve analiz edebilen yapay zeka niçin kriminal profillemeye yapamam? Robotlar niçin olay yeri inceleme ekibinde yer almasın?

Prof. Dr. Faruk AŞICIOĞLU

Editör